

HAYVAN SAĞLIĞI VE ZABITASI KANUNU

Kanun Numarası : 3285

Kabul Tarihi : 8/5/1986

Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 16/5/1986 Sayı : 19109

Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 25 Sayfa : 209

*

*

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren

yönetmelik için, “Yönetmelikler Külliyyatı” nın kanunlara göre

düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

*

*

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Hastalıklar

Amaç:

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, hayvanlardan ve hayvan maddelerinden insan ve hayvanlara geçebilen hastalıklardan korunulmasını ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadele edilmesini sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2 – Bu Kanun:

- a) Hayvanların sağlığını korumaya,
- b) Bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye ve bu hususta her türlü tedbirleri almaya,
- c) Ülke içindeki hayvan hareketlerine, hayvan maddelerinin sevkine, hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihracını sağlık açısından düzenlemeye ve muayeneye,

Dair hükümleri kapsar.

Madde 3 – Bu Kanunda:

- a) Bakanlık; Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Hükümet veteriner hekimi; Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca bu Kanunun uygulamasında görevlendirilen veteriner hekimleri,
- c) Hastalıktan şüpheli; açık ve tam olmayan hastalık belirtisi gösteren hayvanları,
- d) Bulaşmadan şüpheli; hastalığın hiçbir belirtisini göstermemekle beraber, hastalığı almış olduğu kabul olunan hayvanları,
- e) Hayvan maddeleri; et, süt, yumurta, bal, deri, yün, yapağı, tiftik, bağırsak, sakatat, tırnak, boynuz, kan, kemik, gübre gibi hayvan maddelerini,

İfade eder.

Madde 4 – Bu Kanun hükümlerine tabi ve ihbarı mecburi hastalıklar Bakanlıkça tespit edilir ve Resmi Gazetede yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sınırlarda Sağlık Zabıtası

Hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihraç yeri

Madde 5 – Yabancı ülkelerle yapılacak her nevi hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihracı Bakanlık ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından müştereken tespit edilen gümrük kapılarından yapılır.

İthal olunacak hayvan ve hayvan maddelerinin muayeneleri

Madde 6 – Yurda kara, su ve hava yollarıyla ithal olunacak hayvan ve hayvan maddelerinin sağlıklı olduğuna ve menşelerinde hastalık bulunmadığına dair resmi veteriner hekim tarafından çıkış yerinde verilmiş menşe ve sağlık raporlarının ibrazı şarttır.

Yurda ithal olunacak hayvanların sağlık durumuna dair ilk muayeneleri kapı ve limanlarda; kara, su ve hava taşıt araçları içinde son muayeneleri ise gümrük kapılarında gösterilecek yerlerde hükümet veteriner hekimi tarafından yapılır. Hastalık bulunmadığı anlaşıldıktan sonra ithaline izin verilir. Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlar ile hastalık amili taşıyan ve bulaşmadan şüpheli hayvan maddeleri reddolunur.

Hayvan maddelerinin muayenesi ve muayene sonucuna ait işlem bunların tahaffuzhane ve gümrük ambarlarına taşınmasından sonra yapılır; hastalık bulunmadığı takdirde ithaline izin verilir.

Menşe ve veteriner sağlık raporlarının tanzim şekline ait hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 7 – Bu Kanunun 5 inci maddesine göre tespit edilen gümrük kapılarına, menşe ülkeden veteriner sağlık raporu olmadan getirilen hayvan ve hayvan maddeleri ile herhangi bir bulaşık hastalıklı hayvan reddolunur.

Tespit edilen gümrük kapılarına veteriner sağlık raporu olmadan getirilen ve reddi mümkün olmayan hayvanlardan hastalıklı ve hastalıktan şüpheli görülenler hakkında bu Kanunun 34 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Tespit edilen gümrük kapılarına veteriner sağlık raporu olmadan getirilen ve reddi mümkün olmayan hastalık belirtisi göstermeyen hayvanlar sahibi hesabına 21 gün karantinaya alınır. Karantina sonunda sağlam bulunanların ithaline müsaade edilir. Hastalıklı bulunanlar hakkında bu Kanunun 34 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Tespit edilen gümrük kapılarına veteriner sağlık raporu olmadan getirilen ve reddi mümkün olmayan hayvan maddeleri karantinaya alınarak muayeneye tabi tutulur. Muayene sonucunda hastalık taşımadığı anlaşılanların ithaline izin verilir. Hastalık taşıyanlar tazminatsız olarak imha edilir.

(Değişik : 19/4/2001 – 4648/1 md.) Kaçak olarak yurda girdiği tespit edilen hayvan ve hayvan maddelerinden Hükümet veteriner hekimi tarafından sağlıklı olduğu tespit edilenler usulüne uygun olarak satılmak üzere Maliye Bakanlığının ilgili mahalli teşkilatına teslim olunur. Hükümet veteriner hekimi tarafından hastalıklı olduğu tespit edilenler ise tazminatsız olarak imha edilir.

(Değişik : 19/4/2001 – 4648/1 md.) Yabancı bir ülkede hayvan hastalığı çıkması durumunda, hastalığın türüne göre, bu ülkenin tamamından veya bir bölgesinden bulaşmaya vasıta olabilecek canlı hayvanlar ile hayvan maddelerinin ithalatı, transit geçişi Bakanlıkça yasaklanabilir. İthalat yasağının kapsamı yabancı ülkedeki hayvan hastalığının seyrine göre daraltılabilir veya genişletilebilir. İthalat ve transit yasağının konulmasında Uluslararası Salgın Hastalıklar Ofisinin hastalık bildirim bültenleri veya yabancı ülke dış temsilciliklerimizin hastalık bildirimleri esas alınır.

Kapatılmış hudut kapılarından girişlerde yapılacak işlem

Madde 8 – Bulaşık hayvan hastalığı dolayısıyla kapatılmış olan hudutlardan, konulan yasağa rağmen memlekete sokulan hayvanlar veya hayvan maddeleri, düzenlenecek ve hazır bulunanlar tarafından imzalanacak tutanağa istinaden derhal mahalli mahkeme kararı ile müsadere olunur. Müsadere olunan hayvanlarda bulaşık hastalık arazi görülürse bu Kanunun ilgili hükümlerine göre işlem yapılır. Hastalık amilini taşıyan veya bulaşmadan şüpheli hayvan maddeleri hakkında yapılacak işlem yönetmelikte gösterilir.

Hastalık belirtisi göstermeyen diğer hayvanlar karantinaya alınır. Karantina süresini doldurup bulaşık hastalık arazi göstermeyen hayvanlar ile bu hastalıktan salim bulunan hayvan maddeleri usulüne göre satılmak üzere Maliye ve Gümrük Bakanlığının ilgili mahalli teşkilatına teslim olunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hastalıkların Çıkışında Haberleşme

Hastalık ihbarı

Madde 9 – Bir yerde hastalık yahut sebebi belli olmayan hayvan ölümleri görülürse bu durumun köylerde hayvan sahipleri, çobanlar, celepler, hayvan bakıcıları tarafından köy muhtarlarına; çiftliklerde çiftlik sahiplerine veya kaahyalara; bu ihbarı alanlarla gezici sürülerde sürü sahipleri, koruyucuları, çobanları, serbest veteriner hekim veya serbest veteriner sağlık teknisyeni tarafından en yakın köy muhtarına, bulunmadığı takdirde jandarma karakoluna; şehir ve kasabalarda ise belediye başkanlıklarına veya mahallin mülki amirlerine veya Bakanlık ilçe veya il müdürlüğüne veya polis, jandarma veya belediye zabıtasına; gemilerde kaptana, kaptanlar gümrük idarelerine; trenlerde istasyon idaresine; sınırlarda gümrük idaresine yazılı veya sözlü olarak belge karşılığında bildirilmesi zorunludur. İhbarı alanlar derhal mahallin en büyük mülki amirine haber vermekle yükümlüdür. Hastalığın hüküm sürdüğü bölgelere yakın yerlerde bir hayvanın hastalanması dahi ilgililere haber verilmesini gerektirir.

Silahlı Kuvvetlerle haberleşme

Madde 10 – Silahlı Kuvvetlere ait hayvanlarda çıkan hastalıkların mücadelesi ve hastalığın söndürülmesinde yapılacak işlemler bu Kanunda gösterilen esaslara göre Silahlı

Kuvvetlerce yapılır. Hastalığın çıkış şekli ve mahiyeti ile alınan tedbirler mülki makamlara bildirilir.

Komşu ülkelerdeki hastalıkların haber verilmesi

Madde 11 – Sınır boylarında görevli idare ve gümrük memurları ile Silahlı Kuvvetler ve zabıta teşkilatı komşu ülkelerde hüküm süren hastalıklar hakkında alacağı haberleri mahallin en büyük mülki amirine ve mülki amirine ve mülki amirler de en seri şekilde Bakanlığa bildirirler. Yabancı ülkelerde bir salgın hayvan hastalığı çıktığı takdirde o ülkelerde Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına görevli olan bütün memurlar hastalığı bağlı buldukları dış temsilciliklere haber vermekle yükümlüdür. Dış temsilcilikler de en seri şekilde durumu Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile Bakanlığa bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hastalık Çıkışında Alınacak Genel Tedbirler

Geçici kordon

Madde 12 – Bu Kanunun 9 ve 10 uncu maddesine göre hastalık haberini alan makamlar vakit kaybetmeksizin en yakın Bakanlık ilçe ve il müdürlüğüne bildirir. Veteriner hekim gelinceye kadar mahalli idari makamlar, belediye ve ihtiyar heyetleri tarafından hasta ve sağlam hayvanlar ayrı ayrı muhafaza altına alınarak geçici kordon konulur.

Hastalık yerine gidilmesi

Madde 13 – Hastalık haberini alan hükümet veteriner hekimi en seri vasıta ile hastalık yerine gider. Bu maksat için mülki ve mahalli idare ve zabıta makamları gereken kolaylığı ve yardımı göstermeye mecburdur.

Hastalığa el koyma ve duyurma

Madde 14 – Hastalık çıkan yerde hükümet veteriner hekimi derhal mahalli hayvan sağlık zabıtası komisyonunu toplar. Bu komisyon, hastalığın önlenmesi ve söndürülmesi için, hastalık çıkış kararı düzenler. Bu kararda yazılı tedbirler, komisyon tarafından uygulanır ve hükümet veteriner hekimi tarafından denetlenir. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu toplanıncaya kadar hükümet veteriner hekimi gerekli gördüğü tedbirleri almaya yetkilidir.

Alınan tedbirler idare amirleri ve muhtarlar tarafından mahalli vasıtalarla halka ilan ve ilgililere tebliğ edilmekle birlikte civar illere ve Bakanlığa en seri şekilde bildirilir.

Mülki amirin yükümlülüğü

Madde 15 – Hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararı gereğince konulan kordon ve karantinanın yürütülmesi ve korunması için gerekli tedbirleri almakla o yerin mülki amiri yükümlüdür. Hastalığın etrafa yayılma tehlikesi ve mahalli zabıta ile korunması mümkün olmayan hallerde kordonlar Silahlı Kuvvetlerle takviye edilir.

Giriş ve çıkış yasağı

Madde 16 – Hastalıklı, hastalıktan veya bulaşmadan şüpheli hayvanlar ile bunların maddelerinin ve bulaşmaya vasıta olabilecek eşyanın kordon altından veya tecrit edildikleri yerden çıkarılmaları yasaktır. Çıkarıldıklarında müsadere ve tecrit olunur. Aynı hastalığa hassas hayvanların hastalıklı yerlere sokulması yasaktır. Bunlardan sadece kesilmek üzere getirilen kasaplık hayvanların girmelerine izin verilir.

Kordon altından veya tecrit edildikleri yerden çıkarılmasında zaruret olanlar ve alınacak fenni tedbirler yönetmelikte belirtilir.

Biyolojik madde, aşı, serum ve ilaç uygulamaları

Madde 17 – a) Teşhis için kullanılan biyolojik maddelerin uygulaması hükümet veteriner hekimleri veya Bakanlıkça görevlendirilen diğer kamu kuruluşlarındaki veteriner hekimler ile serbest veteriner hekimler tarafından yapılır.

b) Bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit edilen hastalıkların çıkışında mücadele ve tedavi amacıyla aşı, serum ve ilaç uygulaması hükümet veteriner hekimleri, Bakanlıkça görevlendirilen diğer kamu kuruluşlarındaki veteriner hekimler, serbest veteriner hekimler ve bunların sorumluluğunda veteriner sağlık teknisyenleri tarafından yapılır.

c) Hastalık tehlikesi görülen yerlerde koruyucu aşılama ve ilaçlamalar, Bakanlığın vereceği program ve emirlere göre hükümet veteriner hekimleri, serbest veteriner hekimler veya hükümet veteriner hekiminin sorumluluğunda veteriner sağlık teknisyenleri tarafından yapılır.

d) Hayvan sahipleri biyolojik madde, aşı, serum ve ilaçların uygulanmasına rıza göstermeye, lüzumlu araç ve kolaylıkları sağlamaya mecburdur.

e) Hayvan sahiplerince bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit olunan hastalıklarla diğer hayvan hastalıklarına karşı veteriner hekim ve veteriner sağlık teknisyeni tarafından hayvanlara uygulanan aşı ve serumlar için Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikte belirtilen esas ve miktarlara göre ücret ödenir.

Hayvanların imhası, tecrit ve dezenfeksiyon

Madde 18 – Hasta veya hastalarla temasta bulunan hayvanlardan öldürülmesi gerekenler zabıta görevlileri tarafından öldürülür, imha edilir ve buna ait bir tutanak düzenlenir.

Bulaşmaya vasıta olabilecek eşya ve maddeler temizlenir ve dezenfekte edilir. Bunlardan temizlenmesi veya dezenfeksiyonu mümkün olmayanlar yakılır. Temizlik işi hükümet veteriner hakiminin gözetimi altında hayvan sahipleri tarafından, dezenfeksiyon ise Bakanlığın ilçe veya il müdürlüklerince yapılır.

Hastalığın çevreye bulaşmasını önlemek için hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların tecritlerine mahsus ahır ve diğer yerler ayrılır. Ölenler veya öldürülenlerin gömülecekleri yerler su, yol veya meskenlerden uzak mahallerde hazırlanır. Bu maksatla belediyeler ve köy ihtiyar heyetleri kendi bölgeleri içinde yukarıdaki şartlar altında tecrithaneler ile hayvan gömülme mahalleri göstermeye mecburdur.

Kordon altında hareket

Madde 19 – Kordon altında bulunan yerlerde hastalığa tutulabilecek hayvanlarla bunların her türlü maddelerinin toplatılması park, Pazar, panayır ve sergilere gönderilmesi ve kordon altındaki sürülerin birbiriyle temas ettirilmesi yasaktır.

Kordon içinde kalan park, Pazar, panayır, sergi, han, yol, istasyon ve iskeleler gibi hayvanların geçmesine veya toplanmasına elverişli yerler hastalığa hassas hayvanlar ile maddelerine kapatılır.

Bir bölgede hastalık salgın bir hal aldığı zaman o bölgenin iskele, istasyon ve havaalanları ile genel geçiş yolları, hayvan, park, Pazar va panayırları hastalığın söndürülmesine kadar aynı hastalığa, hassas hayvanlara kapatılır.

Kordonun kaldırılması

Madde 20 – Kordon altına alınan yerlerde hastalığın ve bulaşma tehlikesinin yok olduğu, temizlik ve dezenfeksiyonların yapıldığı hastalık sönüş raporu ile bildirildikten sonra kordon kaldırılır. Durum valiliğe, valilikçe de Bakanlığa ve civar illere bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Koruma ve Tedavi Tedbirleri, Yurt İçinde Hayvan ve

Hayvan Maddelerinin Nakli ve Ticareti

Koruyucu ve tedavi edici Maddelerin yapım ve kontrolü

Madde 21 – Hayvan hastalıklarına karşı kullanılan aşı, serum ve biyolojik maddeler, Bakanlığın izniyle gerçek ve tüzelkişilere ait enstitü, laboratuvar ve tesislerde imal edilebilir.

Hayvan hastalıklarında kullanılmak amacıyla yurt içinde imal edilen veya Bakanlık izni ile yurt dışından ithal olunan aşı; serum, biyolojik madde ve benzerlerinin kontrolü yönetmelik esaslarına göre Bakanlıkça yapılır ve yaptırılır.

Yapımına ve kullanılmasına ruhsat verilen aşı, serum, kimyasal ve biyolojik maddeler ile veteriner müstahzarlardan yararlı olmadıkları, istenilen şartlarda hazırlanmadıkları, zararlı oldukları ve beyannamesindeki esaslara uyulmadan piyasada satıldıkları tespit edilenlere el konulur. Aynı seri numaralıların kullanma ve satışları Bakanlıkça yasak edilir. Bu Kanununun 52 nci maddesine göre ruhsatları iptal edilenlere aynı isim altında tekrar ruhsat verilmez.

Yurt içinde hayvan ve hayvan maddelerinin nakli

Madde 22 – Zati ihtiyaçlara mahsus veya mahalli pazarlara götürülen hayvan maddeleri hariç, hayvan ve hayvan maddelerinin memleket içinde nakli köylerde muhtar, şehir ve kasabalarda belediyeler tarafından verilecek menşe şahadetnameleri ile yapılır. Menşe şahadetnamesiz veya veteriner sağlık raporu olmadan nakledilecek hayvan ve hayvan maddelerinin nevi, miktarı ve esasları yönetmelikte belirtilir.

İlçelerden, başka il ve ilçelere yapılacak hayvan ve hayvan maddelerinin naklinde, menşesine en yakın yerdeki Bakanlık il veya ilçe müdürlüğüne başvurularak menşe şahadetnamesinin veteriner sağlık raporuna çevrilmesi ve nakliyat sırasında bu raporların bulundurulması mecburidir.

Menşe şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporlarının tanzimi ile ilgili hususlar yönetmelikte belirtilir.

Menşe şahadetnamesiz ve veteriner sağlık raporsuz hayvan ve hayvan maddelerinin nakledilmesi ve bu durumun 23 üncü maddede belirtilen görevliler tarafından tespiti halinde; hayvanlar alıkonularak, hükümet veteriner hekimi tarafından derhal müşahade altına alınır ve hayvanların menşesinde hastalık olup olmadığı araştırılır. Bu araştırmadan bir sonuç alınamaz ve 21 gün sürecek müşahade sonunda hayvanların hastaliksız olduğu anlaşılırsa veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılır. Menşesinde hastalık bulunmadığı anlaşılan hayvan maddelerine de veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılır.

Hastalıklı bulunan hayvan ve hayvan maddeleri hakkında yapılacak işlem yönetmelikte gösterilir.

Veteriner sağlık raporu almak için hayvan ve hayvan maddelerinin sahipleri tarafından il ve ilçe hayvan sağlık zabıtası komisyonlarınca tespit edilmiş olan yerlerin dışında yapılacak muayene istekleri, taşıt araçlarının mal sahiplerince temini suretiyle yerine getirilir.

Görevlilerin yükümlülüğü

Madde 23 – Polis, jandarma, belediye zabıta memurları ile iskele ve liman memurları, köy muhtarları, koruma bekçileri, köy ve mahalle bekçileri görevli buldukları

bölgelerde hertürlü hayvan ve hayvan maddelerinin menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporunu aramakla ve menşe şahadetnamesiz veya raporsuz olanları alıkoyarak en yakın mülki idare amirine bildirmekle yükümlüdür.

Hayvan alım ve satımları

Madde 24 – Şehir ve kasabalarda hayvan alım ve satımlarının hayvan park, Pazar veya panayırlarında yapılması mecburidir.

Kurbanlık hayvan alım ve satımları bu madde hükmüne tabi değildir.

Teşhir için fuar ve sergilere getirilen hayvanların menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporunun bulunması ve bu yerlerde hayvanların devamlı surette sağlık kontrolü altında tutulması şarttır.

Hayvan panayrlarının açılış zamanı ve süresi için açılışından en az 20 gün önce Bakanlığa bildirerek izin alınır.

Hayvan toplama izni

Madde 25 – Bulaşık hastalık nedeniyle Bakanlıkça hassas bölge ilan edilen yerlerde, mahallin en büyük mülki amirinden izin belgesi alınmadan hayvan toplanması ve nakli yasaktır.

Hayvan sürülerinin hareketi

Madde 26 – Her nevi hayvan sürülerinin yurt içindeki hareketleri Bakanlıkça düzenlenir.

Hayvanla nakliyecilik yapanlar

Madde 27 – Hayvanla nakliyecilik yapanlar mahalli belediyelerden ruhsat almak mecburiyetindedir. Ruhsatnamelerle ilgili hususları yönetmelikte belirtilir.

Hayvanların hastalıklı yerlerden geçirilmesi

Madde 28 – Mahalli hayvan sağlık zabıtası komisyonlarınca hastalıklı olduğu ilan edilen yerlerden o hastalığa hassas hayvanların menşe şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporu olsa bile geçirilmeleri yasaktır. Ancak hastalıklı yerlerden hayvanların özel tertibatlı araçlarla transit olarak geçirilmelerine müsaade edilebilir.

Nakil araçlarının dezenfeksiyonu

Madde 29 – (Ek birinci fıkra: 19/4/2001 – 4648/2 md.) Hayvan nakliyeciliği yapanlar Bakanlığa bildirimde bulunmak, Bakanlıkça belirlenen şartları haiz nakil vasıtaları ile hayvan ve hayvan maddelerini nakletmek mecburiyetindedir.

(Ek ikinci fıkra : 19/4/2001 – 4648/2 md.) Hayvan nakliyeciliği, yapanlara ait bildirimler ve bunlara verilecek belgeler ile nakil vasıtalarının haiz olacakları şartlar ve nakil şartları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Hayvanları veya hayvan maddelerini nakleden her türlü aracın nakil sonunda sahipleri tarafından temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi mecburidir. Temizlik, dezenfeksiyon ve bunları kontrolü ile ilgili işlemler yönetmelikte belirtilir.

ALTINCI BÖLÜM

Hastalıklarla Mücadele ve Denetim

Mahalli idarelerin yükümlülüğü

Madde 30 – İl özel idareleri ve belediyeler hayvan hastalıkları ile mücadele için mali imkanlarını ve hayvan varlığını gözönüne alarak bütçelerine yeterli miktarda ödenek koymak ve mücadeleye katılmakla yükümlüdür.

Hayvan Sağlığı Danışma Kurulu

Madde 31 – Hayvan hastalıkları ile ilgili hususlarda Bakanlıkça verilen konuları inceleyerek görüş bildirmeye, gerektiğinde veteriner hekimliğin icrasına ilişkin hizmet konuları ile hayvan hareket ve nakillerini düzenleme ve her türlü hayvan maddeleri ile ürünlerinin muayene ve denetimi konularında görüş belirtmek üzere Tarım Orman ve Köyişleri Bakanının veya Müsteşarının başkanlığında Bakanlıkça seçilecek üyelerden oluşan “Hayvan Sağlığı Danışma Kurulu” kurulabilir. Bu kurulun teşkili ile çalışma usul ve esasları, Bakanlık talimatı ile düzenlenir.

Hayvan sağlık zabıtası komisyonları

Madde 32 – İl, ilçe ve köylerde kurulacak hayvan sağlık zabıtası komisyonlarının kuruluş, görev ve çalışma esasları yönetmelikle belirtilir.

Komisyonların aldığı kararların uygulanması ile ilgili hususlar hükümet veteriner hekimlerince denetlenir.

*İzin ve denetim***Madde 32/A – (Ek:22/1/2004 – 5074/1 md.)**

Hayvancılık işletmelerinin kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve gıda güvenliği yönünden; ilgili mevzuat kapsamında her türlü izin ve ruhsatlarının verilmesi ile bu işletmelerin kontrol ve denetimleri Bakanlıkça yapılır. Kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve gıda güvenliğine uygun olmayan işletmelere eksikliklerini düzeltmeleri için süre verilerek uyarılır. Gerekli tedbirleri almayanlar faaliyetten men edilirler.

Bu hususlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM**Gıda Olarak Faydalanılacak Hayvanlar ve Hayvansal Kökenli Gıda Maddelerinin Kontrol ve Muayeneleri ⁽¹⁾***Hayvan kesimi*

Madde 33 – Ticari amaçla kasaplık hayvan kesimleri mezbaha, et kombinası veya kapalı hayvan kesim yerlerinde yapılır. Bu yerlere gelecek hayvanların menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu bulunması şarttır. Hayvanlar, kesimden önce ve kesimden sonra veteriner hekim tarafından muayene edilir.

Hayvanların kesim şartları, kesim öncesi ve sonrası muayeneleri ve mecburi kesimlerle ilgili hususlar Bakanlıkça yönetmelikle düzenlenir.

Mezbaha ve kombinalarda kesilecek hayvan ve hayvan maddelerinin muayeneleri veteriner hekimi tarafından yapılır. Mezbaha, et kombinaları ve kesim yerlerinin sağlık şartlarına uygunluğu Bakanlığın denetimine tabidir.

Köylerde zati ihtiyaç ve köy tüketimi için yapılacak kesimler ile kurbanlık hayvanlar bu madde hükümlerine tabi değildir.

(Ek fıkra:22/1/2004 – 5074/2 md.) Gıda olarak faydalanılacak hayvanlardan elde edilen ürünlerin halk sağlığına zararlı olmasını engellemek amacıyla canlı hayvanlar ve hayvansal kökenli gıda maddelerinde kullanımına izin verilmeyen ve/veya belirli seviyelerde bulunmasına izin verilen farmakolojik veya toksikolojik etkiye sahip maddelerin varlığını araştırmak üzere, Bakanlıkça kalıntı izleme plânı uygulanır. Bu plân, kalıntı izlenmesine yönelik olarak çiftlikten satış noktası dahil tüm alanlar ile ithalatı yapılan hayvan ve hayvansal ürünlerde yapılacak kontrolleri, alınacak numunelerin analizini ve kalıntı tespitinde yapılacak işlemleri kapsar.

(Ek fıkra:22/1/2004 – 5074/2 md.) Yapılan kontrollerde ve/veya analiz sonucunda, canlı hayvanlarda kullanımına izin verilen bir maddenin mevzuatla izin verilen düzeyinin üzerindeki miktarın tespiti durumunda, bu hayvanların kesimine izin verilmez. Tekrarlanan kontrol ve/veya analiz sonucunda kesime uygun bulunan hayvanların kesimine izin verilir.

(Ek fıkra:22/1/2004 – 5074/2 md.) Yapılan kontrollerde ve/veya analiz sonucunda canlı hayvanlarda izin verilmeyen bir madde tespiti halinde hayvanlar kasaplık amaçlı kullanılamaz.

(Ek fıkra:22/1/2004 – 5074/2 md.) Yapılan kontroller ve/veya analiz sonucunda izin verilmeyen madde veya izin verilen bir maddenin mevzuatla izin verilen düzeyinin üzerindeki miktarın tespiti durumunda, menşe çiftlikte bunun nedenleri araştırılır, kontrollerin sayısı artırılır ve gerekli kanunî işlem yapılır. Bu tür hayvansal kökenli gıda maddeleri tüketime sunulmaz.

(Ek fıkra:22/1/2004 – 5074/2 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

---

(1) Bu bölümün başlığı "Kesilecek Hayvanlar ile Eterin ve Hayvan Maddelerinin Muayeneleri" iken 22/1/2004 tarihli ve 5074 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

İKİNCİ KISIM

Özel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Sınırlarda Sağlık Zabıtası ve Karantina Tedbirleri

Önemli hastalıklarda alınacak tedbirler

Madde 34 – Yabancı ülkelerden yurdumuza gelen ve geri çevrilmesi mümkün olmayan hayvanlarda:

a) Sığır vebası, at vebası, mavidil, domuz vebası, salmonellosis ve tavuk vebası hastalıklarından biri tespit edildiği takdirde, hasta, hastalıktan şüpheli ve bunlarla temas eden hassas hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Bu hastalıkların bulaşmasına vasıta olabilecek diğer hayvanların ise, karantina süresi sonunda tazminat verilmeden sahipleri hesabına kestirilerek etlerinin tüketimine ve satışına müsaade olunur.

b) Şap, çiçek, kuduz, şarbon, yanıkara ve uyuz hastalıklardan birine tutulmuş olanlar ile hastalıktan şüpheliler tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Bulaşmadan şüpheliler, sahipleri hesabına karantinaya alınarak memleket içinde sağlık zabıtası hükümlerine tabi tutulur.

c) Sığırlarda verem, sığır, koyun, keçi ve domuz brusellozları ile tektırnaklılarda ruam ve durin hastalığı görülenler veya serolojik ve allerjik testlerle bu hastalıkların mevcudiyeti tespit olunanlar tazminatsız öldürülür ve imha edilir.

d) Haber verilmesi ve mücadelesi mecburi hastalıklar arasında ismi geçmediği halde mahiyeti itibariyle salgın niteliğindeki herhangi bir hastalığa tutulduğu tespit edilen hayvanlar hakkında Bakanlıkça gerekli tedbirler alınır.

(a), (b) ve (c) bendlerinde belirtilen hastalıklar dışında kalan hastalıklar için uygulanacak işlemler Bakanlıkça düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yurt İçinde Sağlık Zabıtası ve Karantina Tedbirleri

Şap, sığır vebası, at vebası ve mavidil hastalıklarında alınacak tedbirler

Madde 35 – Yurtiçinde sığır vebası, şap, at vebası, mavidil hastalıklarından birinin çıkışı halinde hastalar ile, hastalıktan ve bulaşmadan şüpheliler Bakanlıkça belirlenecek itlaf, tecrit, aşılama, serumlama veya diğer uygulamalara tabi tutulur.

(Dikkat: Devamı 6867 nci sayfadadır.)

6866-2

Kuduz hastalığında alınacak tedbirler

Madde 36 – Kuduza yakalanan hayvan tazminatsız öldürülür ve imha edilir. Kuduz hayvanlar tarafından ısırılan veya kuduzdan şüpheli hayvanlar da tazminatsız öldürülür ve imha edilir, ancak bu hayvanların öldürülmesine sahipleri muvafakat etmezlerse masrafları kendilerine ait olmak üzere müşahade altında tutulabilir.

Kuduz çıkan yerlerde kedi ve köpeklerin, sahipleri tarafından muhafaza altına alınması zorunludur. Sahipsiz ve başboş kedi ve köpekler şehir ve kasabalarda belediye, köylerde köy ihtiyar heyetleri tarafından tazminatsız öldürülür ve imha edilir. Bu hususta gerektiğinde mahalli zabıttan yardım istenir.

Kuduz hastalığı ile mücadelede ilgili bakanlıklarla yapılacak müşterek çalışma esasları Bakanlıkça tespit edilir.

Tüberküloz, bruselloz ve ruam hastalıklarında alınacak tedbirler

Madde 37 – Sığırlarda tüberküloz ve bruselloza ve tek tırnaklılarda ruama yakalandığı tespit edilen hayvanlar tazminatlı olarak kestirilir, öldürülür veya imha edilir.

Ticari amaçla sütçülük yapan yerlerdeki ineklerin tüberküloz testine, bruselloz yönünden de muayeneye tabi tutulmaları mecburidir.

Madde 38 – İhbarı ve mücadelesi mecburi hastalıkların kordon müddetleri yönetmelikte gösterilir.

Hastalık bölgesine giriş ve çıkış

Madde 39 – Bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit edilen hastalıkların çıktığı yerlerde hastalığın gerektirdiği şartlara göre hasta, hastalık ve bulaşmadan şüpheli hayvanlar hakkında gerekli kanuni işlemler yapılmakla beraber, her nevi hayvan, hayvan maddeleri ve bulaşmaya sebep olabilecek kaba yemlerin nakli, karantinanın devamı süresince hastalık bölgesine bulaşmaya duyarlı veya hastalığı taşıyacak diğer hayvanların sokulması yasaktır.

Madde 40 – Bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit edilen hastalıklarla sınırlarda ve yurt içinde yapılacak mücadele esasları yönetmelikte belirtilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Müşterek Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Tazminat

Tazminat verilecek hastalıklar

Madde 41 – (Değişik: 27/12/1993 – 3951/1 md.)

Bu Kanun hükümlerine göre ruam, sığır tüberkülozu, sığır brusellozu, sığır vebası, at vebası ve şap hastalıklarından dolayı öldürülen veya kestirilen hayvanların sahiplerine, Bakanlık bütçesinden aşağıda belirtilen miktarlarda tazminat verilir.

4644 Ruam hastalığında, hastalığın açık belirtisini göstermesi sebebiyle öldürülen hayvanlar için takdir edilecek kıymetlerin yarısı,

b) Ruam, sığır tüberkülozu ve sığır brusellozu hastalıklarında, hastalığın açık belirtisini göstermeyip yapılacak testlere göre teşhis konularak öldürülen veya kestirilen hayvanların takdir olunacak kıymetlerinin dörtte üçü,

c) Sığır vebası ve at vebası hastalıklarında, hastalığın açık belirtisini göstermesi sebebiyle veya laboratuvar muayenesi sonunda teşhis konularak öldürülen hayvanlar için takdir edilecek kıymetlerin tamamı,

d) Şap hastalığında, Bakanlıkça her yıl tespit ve ilan edilen mücadele bölgelerinde hastalığın açık belirtisini gösteren ve laboratuvarda hastalığın varlığı ve tipi tespit edildikten sonra öldürülen veya kestirilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı,

İhbarı zorunlu olan hastalıklardan birine karşı koruma maksadıyla Hükümet veteriner hekimi ve Bakanlıkça grevlendirilen veteriner hekim tarafından yapılan aşı, serum ve ilaç uygulamaları sebebiyle öldükleri otopsi ve laboratuvar muayeneleri ile tespit edilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı ödenir.

Bu maddeye ait uygulama esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

Yukarıdaki hallerde, hayvanların sarf ve tüketimi mümkün olan et, deri ve diğer kısımlarının bedelleri, rayiç bedel üzerinden kıymet takdir edilerek hayvan sahibine bırakılır ve bedeli hak ettiği tazminattan düşülür.

Tazminat verilmeyecek haller

Madde 42 – Resmi kurumlarla belediyelere ait veya sahipleri tarafından hastalıkları haber verilmemiş veya hastalıklı oldukları bilinerek satın alınmış hayvanlarla menşe şahadetnamesiz veya veteriner sağlık raporu olmadan sevk olunan ve ilan edildiği halde aşı ve ilaç tatbik ettirmeyen hayvan sahiplerine tazminat verilmez.

Kıymet takdiri

Madde 43 – 41 inci maddede yazılı hallerde hayvanların kıymet takdiri; biri Kanununun 32 nci maddesi uyarınca kurulan komisyonun, diğeri hayvan sahibinin göstereceği bilirkişi ve hükümet veteriner hekiminin iştirakiyle üç kişilik bir heyet tarafından mahalli rayice göre yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Ceza Hükümleri

Madde 44 – Bu Kanununun 5 inci maddesine göre tespit edilmiş olan gümrük kapılarından başka yerlerden hayvan veya hayvan maddelerini ithal veya ihraç edenler veya transit geçirenler salgın hayvan hastalığı sebebi ile gümrük kapılarından veya hududun tamamından yurda sokulması yasaklanan hayvan veya hayvan maddelerini ithal veya transit geçirenler ile ithal, ihraç ve transit işlemleri nedeniyle karantina veya muayene yerlerine alınmış hayvanlar veya elkonulmuş hayvan maddelerini kaçırınlar, veteriner sağlık raporu olsun veya olmasın fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikiyüz bin liradan iki milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Madde 45 – Bu Kanununun 6 ncı ve 22 nci maddelerinde yazılı menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporlarını sahte olarak düzenleyenler veya gerçek bir menşe şahadetnamesi yahut veteriner sağlık raporu üzerinde tahrifat yapanlar veya bu evrakı bilerek kullananlar ile hayvan veya hayvan maddelerini ihtiva eden vasıta veya kapılara konmuş olan

işaret veya damgaları menfaat kastı ile değiştirenler, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde iki aydan sekiz aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Gerçeğe uygun olmayan menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu veren memurlar ve hastalıklı hayvanlarla hayvan maddeleri için hastalıklı olduklarını bilerek menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu düzenleyen veya veren memurlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde dört aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 46 – Hastalıklı, hastalıktan veya bulaşmadan şüpheli hayvan veya hayvan maddelerini yahut bulaşmaya vasıta olabilecek eşya ve maddeleri her ne suretle olursa olsun kordon altına alınan yerler ile önceden tespit ve ilan edilmiş bulunan yasak bölgeler dışına çıkarırlar, bu suretle çıkarılmış hayvan veya hayvan maddelerini satanlar, başkalarına devredenler veya bu işlere vasıta olanlar, bu yerlere hayvan veya hayvan maddelerini sokanlar, hayvan veya hayvan madde-

lerini tecrit veya muhafaza altına alındıkları yerler dışına çıkaranlar ile öldürülmüş veya imha edilmiş hayvan veya hayvan maddelerini gömüldükleri yerlerden çıkaranlar iki aydan altı aya kadar hapis ve **(Değişik ibare : 19/4/2001 – 4648/3 md.)** yüzelli milyon liradan iki milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. ⁽¹⁾

Yukarıdaki fıkrada yazılı hayvan veya hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtalarını kullananlar hakkında da ayrı ceza hükmolünür.

Madde 47 – (Değişik : 19/4/2001 – 4648/4 md.)

Bu Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrası ile 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak şartıyla:

4644 Hayvan park, Pazar ve panayırlarından başka yerlerde canlı hayvan satanlara ikiyüz ellimilyon lira,

b) 22 nci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen menşe şahadetnamesiz ve veteriner sağlık raporsuz olup menşei ile menşesinde salgın hastalık olmadığı tespit edilen hayvanları naklederken veya naklettirirken 23 üncü maddede belirtilen görevliler tarafından yakalanan veya ele geçirilen hayvan sahiplerine yedi yüz elli milyon lira.

c) Menşei tespit edilemeyen veya menşesinde salgın hastalık tespit edilen hayvanlardan 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre alıkonularak masrafları hayvan sahipleri tarafından karşılanmak üzere karantinaya alınan ve karantina sonunda hastaliksız olduğu anlaşıldığı için veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılan hayvan sahiplerine bir milyar lira,

d) Veteriner sağlık raporsuz sevk edildikleri ve menşesinde hastalık bulunmadığı anlaşılan ve 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılan hayvan maddelerinin sahiplerine beş yüz milyon lira,

e) Menşei şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporu olmayan hayvanların kesiminin yapıldığı mezbaha, kombina ve kesim yerlerinin sahiplerine iki milyar lira,

f) Menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık olmayan hayvan ve hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtaları üç ay süre ile trafikten men edilerek nakil vasıtalarının sahiplerine beş yüz milyon lira,

İdari para cezası verilir.

Ayrıca hayvan ve hayvan maddelerini, Bakanlık tarafından belirlenen şartlara uygun olmayan vasıtalarla ve uygun olmayan şekilde taşıyanların nakil vasıtaları bir ay süre ile trafikten men edilir.

(Mülga: 24/4/2003-4854/6 md.)

Madde 48 – Kordon altına alınan bölgeyi belli etmek için konuları işaret, levha ve benzerlerini tahrip edenler veya yerlerini değiştirenler üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezası ile cezalandırılır.⁽²⁾

Madde 49 – Bu Kanuna göre bulaşıcı hayvan hastalığını veya sebebi belli olmayan hayvan ölümlerini ihbarla yükümlü olup da geçerli bir özürü olmaksızın 48 saat içinde 9 uncu maddede yazılı görevlilere bildirmeyenler fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezası ile cezalandırılır.⁽²⁾

Bu Kanununun 13 üncü maddesi hükmüne geçerli bir özürü olmaksızın uymayan hükümet veteriner hekimi ile aynı maddede yazılı makam ve kuruluşların görevli memurları altıyüzdoksandörtmilyon lira idarî para cezasıyla cezalandırılır.⁽²⁾

Madde 50 – Kuduz hastalığı çıktığı ilan olunan yerlerde köpek ve kedilerini muhafaza altına almayanlar altıyüzdoksandörtmilyon lira idarî para cezası ile cezalandırılır.⁽²⁾

---

(1) Bu fıkrada yeralan; “otuzbin liradan üçyüz bin liraya” ibaresi 19/4/2001 tarihli ve 4648 sayılı Kanunla Metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 24/4/2003 tarihli ve 4854 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle, 48 inci maddede yer alan "onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi, "üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezası"; 49 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan "onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi, "üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezası", aynı maddenin ikinci fıkrasında yer alan "fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa otuzbin liradan üçyüzbin liraya kadar ağır para cezasıyla" ibaresi, "altıyüzdoksandörtmilyon lira idarî para cezasıyla"; 50 nci maddede yer alan "beşbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi "altıyüzdoksandörtmilyon lira idarî para cezası"olarak 6/5/2003 tarihinden geçerli olmak üzere değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Madde 51 – Mahallinde mutat vasıtalarla ilan edilmiş olmasına rağmen bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit olunan hastalıklara karşı hayvanlarını aşılama veya ilaçlamak üzere mahalline giden görevli memura hayvanlarını aşılatmayan, ilaçlatmayan veya bu Kanuna göre muayene ve teste tabi tutulması gerekli hayvanları muayene ve teste tabi tutturmayan hayvan sahipleriyle bunların yokluğunda hayvanların bakım ve gözetimi ile uğraşanlar üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezası ile cezalandırılır.⁽¹⁾

Aşı tatbikini gerektiren hastalık; şap, sığır vebası, at vebası ve mavidil hastalıklarından biri ise fail hakkında yukarıdaki fıkrada yazılı cezalar iki kat artırılarak verilir.⁽¹⁾

Madde 52 – Hayvan sağlığını korumada kullanılan aşı, serum, biyolojik madde, veteriner müstahzarların tahlilleri sonucunda bileşimlerinde bulunan maddelerin saf olmadığı veya kodekse uygun bulunmadığı veya ruhsat almak için verilmiş formüle uymadığı veya teşhis, tedavi, koruma niteliklerini azaltacak şekilde etkili maddelerin noksan olduğu tespit edildiği takdirde bunları imal ve ihzar edenler sağladıkları menfaatin beş mislinden az olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır. Ancak bu ceza ikiyüzbin liradan aşağı olamaz. Bunları bilerek satışa arz edenler veya satanlar ellibin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fiillerin tekerrürü halinde aşı, serum , biyolojik madde ve müstahzarın ruhsatı iptal edilir ve verilecek ceza bir misli artırılır.

Bahis konusu maddelere mahkeme kararı ile el konularak imha edilir.

Madde 53 – Bakanlıktan izin almadan hayvan sağlığını korumada kullanılan her nevi aşı, serum ve biyolojik maddelerle veteriner müstahzarları imal ve ihzar edenler üç aydan bir yıla kadar hapis ve bir milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Bunları satan veya satışa arz edenler yüzbin liradan bir milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Bahis konusu maddelere mahkeme kararı ile el konularak imha edilir.

Teşhis, tedavi veya aşı üretimi amacı ile canlı veya zayıflatılmış mikroorganizmalar ve benzeri maddelerden ithali Bakanlığın iznine tabi olanları izinsiz yurda sokanlar hakkında 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümleri uygulanır.

(Ek fıkra: 22/1/2004 – 5074/3 md.) Bakanlıkça hayvanlarda kullanımına izin verilmemiş veya kullanımı farmakolojik veya toksikolojik etkileri sebebiyle yasaklanmış her türlü maddenin besleme, tedavi, koruma, araştırma ve benzeri amaçlarla hayvanlara yedirilmesi, içirilmesi veya vücuduna zerk edilmesi yasaktır. Bu maddeleri hayvanlara uygulayanlar ve bilerek bu maddeleri hayvanlarına uygulatan hayvan sahipleri ikimilyar Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

Madde 54 – Aşı, serum, biyolojik madde ve veteriner müstahzarları taklit ederek teşhis, tedavi ve koruma vasıflarını azaltacak veya kaybedecek surette imal veya ihzar edenler üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikiyüzbin liradan iki milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Bunları bilerek satışa arz eden veya satanlar yüzbin liradan bir milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Madde 55 – Bu Kanunda gösterilen istisnalar dışında kombina, mezbaha ve hayvan kesimi yerlerinden başka yerlerde ticari amaçla hayvan kesen veya kestirenler, bu şekilde kesilmiş hayvanlara ait etleri satanlar veya satışa arz edenler altıyüzdoksandörtmilyon lira idarî para cezası ile cezalandırılır.⁽¹⁾

Madde 56 – Bu Kanunda yazılı yasak fiiller hakkında yetkili memurlar tarafından tanzim olunacak zabıt varakaları aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.

(Ek: 24/4/2003-4854/5 md.) Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları o yerin en büyük mülkî amiri tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

---

(1) 24/4/2003 tarihli ve 4854 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle, 51 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan "onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi, "üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezası", ikinci fıkrada yer alan "iki misli artırılarak hükmolunur." ibaresi, "iki kat artırılarak verilir."; 55 inci maddede yer alan "onbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi "altıyüzdoksandörtmilyon lira idarî para cezası" olarak 6/5/2003 tarihinden geçerli olmak üzere değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Uluslararası Anlaşma Hükümleri

Madde 57 – Hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihracında bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit olunan hastalıklardan başka hastalıkların tespiti halinde yabancı devletlerle yapılmış olan anlaşma hükümleri uygulanır.

Yönetmelik

Madde 58 – Bu Kanunun uygulama esas ve usulleri yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

Madde 59 – 3/5/1928 tarih ve 1234 sayılı Hayvanların Sağlık Zabıtası Hakkında Kanun ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 – (8/5/1986 – 3285 sayılı Kanunun kendi numarasız Geçici maddesi hükmü olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

Bu Kanun uyarınca çıkarılacak yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar 17 Eylül 1931 tarih ve 11656 sayılı Hayvan Sağlık Zabıtası Nizamnamesi ve eklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 60 – Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 61 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3285 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Kanun	Yürürlüğe	
No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	giriş tarihi
3951	– 30/12/1993	
4648	– 26/4/2001	
4854	– 6/5/2003	
5074	32/A, 33, 53 29/1/2004	